

PRAVILNIK ZA OPIS
I PRISTUP GRAĐI

Stalni odbor za razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*

U Zagrebu, 24. svibnja 2021.

Prof. dr. sc. Ivanka Stričević,
glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
Dr. sc. Dinko Čutura, ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva
Maja Kocijan, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centa

Predmet: Izvještaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 2019.-2021.

Stalni odbor za razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (Stalni odbor) osnovan je na sjednici održanoj 17. svibnja 2019. u skladu s [Ugovorom o objavljivanju \(sunakladništvu\), razvoju i održavanju te osiguranju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima](#) koji je 11. ožujka 2019. potpisan između Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Hrvatskog državnog arhiva i Muzejskog dokumentacijskog centra.

Rad na *Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (Pravilnik) razvijao se u okviru Programa „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju“ od 9. srpnja 2013. do 29. veljače 2019. u okviru *Sporazuma o suradnji na izradi nacionalnog pravilnika za katalogizaciju* koji su potpisali čelnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Hrvatskog knjižničarskog društva, Hrvatskog državnog arhiva i Muzejskog dokumentacijskog centra, te voditelji Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Na 12. sjednici Upravnog odbora za izradu nacionalnog pravilnika za katalogizaciju, održanoj 26. veljače 2019. predstavljen je prijedlog „Modela objavljivanja, razvoja i održavanja te osiguranja dostupnosti *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*“ u kojem su kao nakladnici predloženi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar. Taj je model prihvaćen i na temelju teksta modela izrađen je *Ugovor o objavljivanju (sunakladništvu)*, koji je potpisan 11. ožujka 2019.¹

Program „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju“ je 2020. promijenio naziv u Program „Razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*“. Oba programa redovito su, od 2014. do 2021., financirana sredstvima Ministarstva kulture, odnosno Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske koja se dodjeljuju

¹ Zapisnik 12. sjednice Upravnog odbora za izradu nacionalnog pravilnika za katalogizaciju, 26. veljače 2019., <http://haw.nsk.hr/arhiva/vol2018/7658/81582/npk.nsk.hr/dokumentacija-2/dokumentacija-upravnog-odbora/index.html>

Izvještaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 2019.-2021.

putem *Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi* te sredstvima suradnih ustanova (vidjeti godišnje izvještaje Ministarstvu za 2019. i 2020. na <http://www.kam.hr/pravilnik/>, Dokumentacija). Koordinatorica programa od 2013. do travnja 2020. bila je dr. sc. Tinka Katić, a od travnja 2020. koordinatorica je dr. sc. Ana Vukadin.

Stalno odbor je u svom dvogodišnjem mandatu od 17. svibnja 2019. do 17. svibnja 2021. radio u sastavu:

Predsjednica: dr. sc. Mirna Willer, red. prof. u miru, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru

Članice:

1. Tanja Buzina, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (zamjenica predsjednice)
2. Elia Ekinović Micak, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
3. Snježana Ivanović, Hrvatski državni arhiv, Zagreb
4. Dr. sc. Melina Lučić, Hrvatski državni arhiv, Zagreb
5. Mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb
6. Jelena Balog Vojak, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
7. Dr. sc. Dijana Machala, Hrvatsko knjižničarsko društvo
8. Dr. sc. Vida Pavliček, Hrvatsko arhivističko društvo (do 4. studenoga 2020.)
9. Dr. sc. Silvija Babić, Hrvatsko arhivističko društvo (od 4. studenoga 2020.)
10. Ivana Gržina, Hrvatsko muzejsko društvo
11. Izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
12. Prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog, Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Tajnica: Monika Batur, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

Na svojoj konstituirajućoj sjednici Stalni odbor prihvatio je prijedlog [Poslovnika o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima](#), koji je stupio na snagu 16. listopada 2019. Prema Poslovniku, u radu Stalnog odbora i u donošenju svih njegovih odluka s pravom glasa sudjeluje urednica Pravilnika dr. sc. Ana Vukadin.²

Cjelovita dokumentacija o aktivnostima na upravljačkoj i stručnoj razini dostupna je putem mrežne stranice Pravilnika, <http://www.kam.hr>, mrežnim stranicama [Muzejskog dokumentacijskog centra](#) i [Hrvatskog državnog arhiva](#), te na portalu [Katalogizacija & Klasifikacija NSK](#).

Stalni odbor je prema Planu rada u razdoblju od svibnja 2019. do svibnja 2021. održao konstituirajuću sjednicu i 10 sastanaka, materijale kojih je predsjednica dostavljala nakladnicima na uvid.

² Dr. sc. Ana Vukadin, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu imenovana je urednicom Pravilnika odlukom Upravnog odbora za izradu nacionalnog pravilnika za katalogizaciju od 12. rujna 2014., sukladno *Sporazumu o suradnji na izradi nacionalnog pravilnika za katalogizaciju*. To je imenovanje potvrđeno [Ugovorom o objavljivanju \(sunakladništvu\), razvoju i održavanju te osiguranju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima](#).
Izvještaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*: 2019.-2021.

Sukladno Poslovniku, Stalni odbor osnovao je radne grupe nakladnika koje su pozvane na raspravu i davanje prijedloga za doradu radne verzije Pravilnika:

1. Radna grupa knjižničnih djelatnika (koordinatorica Tanja Buzina, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu)
2. Radna grupa arhivskih djelatnika (koordinatorica dr. sc. Dubravka Kolić, Državni arhiv u Zadru)
3. Radna grupa muzejskih djelatnika (koordinatorice mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb i Jelena Balog Vojak, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb),

te radne grupe za stručna i tehnička pitanja u svrhu daljnjeg razvoja Pravilnika:

1. Radna grupa za izradu popisa usvojenih naslova za hrvatska anonimna i povijesna djela *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (voditeljica Elia Ekinović Micak, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu)
2. Radna grupa za edukaciju i primjenu *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
3. Radna grupa za izradu popisa preporučenih rječnika za elemente *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (voditeljica Jelena Balog Vojak, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb)
4. Tehnička radna grupa za objavljivanje ontologije *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (voditeljica prof. dr. sc. Mirna Willer, vanjska suradnica).

U razdoblju 2019.-2021. Stalni odbor obavio je sljedeće:

Pravilnik – izrada pravila za opis i pristup građi:

- Beta verzija Pravilnika bila je javno dostupna putem online platforme na adresi <http://npk.nsk.hr> od 9. siječnja 2019., a radna verzija 1.0 od 20. travnja 2020. i radna verzija 1 (završna verzija za usvajanje) od 5. ožujka 2021. na adresi <https://pravilnik.kam.hr>.

- Obavljena je stručna redakcija radne verzije Pravilnika tijekom 2019. i 2020.: redakciju su obavili po dva predstavnika pojedine zajednice slijedom zaključka 12. sjednice Upravnog odbora za izradu nacionalnog pravilnika za katalogizaciju od 26. veljače 2019.; redaktori su:

1. Elia Ekinović Micak, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
2. Vikica Semenski, Knjižnice grada Zagreba
3. dr. sc. Tamara Štefanac, Hrvatski željeznički muzej, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
4. Matija Dronjić, Etnografski muzej, Zagreb
5. Diana Mikšić, Hrvatski državni arhiv, Zagreb
6. Snježana Ivanović, Hrvatski državni arhiv, Zagreb.

- Urednica dr. sc. Ana Vukadin podnijela je izvršno izvješće – *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: Izvješće o reviziji* o izmjenama u tekstu i strukturi nove radne verzije 1 Pravilnika izrađene na temelju komentara redaktora i radnih grupa te uredničkim intervencijama. Izvješće je prihvaćeno na 9. sjednici Stalnog odbora, 15. travnja 2021.

Izvještaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 2019.-2021.

PRAVILNIK ZA OPIS
I PRISTUP GRAĐI

- Prihvaćena završna verzija *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*: na 10. sastanku Stalnog odbora, 14. svibnja 2021.

Pravilnik – ontologija:

- Dr. sc. Mirna Willer izradila je radnu verziju Ontologije *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* usklađenu s radnom verzijom Pravilnika (rujan-prosinac 2020.); radom na Ontologiji ujedno se provjeravala tehnološka kompatibilnost Pravilnika s tehnološkim zahtjevima modela RDF (*Resource Description Framework*), standarda Semantičkog weba za objavljivanje povezanih otvorenih podataka (*linked open data*).

Teorijski okvir za pravilnik:

- Rješavanje teorijskih pitanja za mapiranje pravilnika s relevantnim knjižničarskim, arhivističkim i muzejskim modelima i standardima.
- Rješavanje teorijskih i tehničkih pitanja objavljivanja ontologije Pravilnika.

Dorada platforme za online izdanje Pravilnika:

- Platforma za online izdanje Pravilnika nadograđivana je tijekom 2019. - 2021. prema specifikacijama A. Vukadin: unaprijedene opcije filtriranja sadržaja, sustav arhiviranja verzija Pravilnika, redizajn korisničkog sučelja itd.

Konzultacije:

- Savjetnici na izradi Pravilnika:

1. Gordon Dunsire, konzultant, Edinburgh, UK; predsjednik IFLA-ine Tehničke grupe za imenske prostore (povezani podaci) i predsjednik JSC/RDA (Joint Steering Committee/Resource Description and Access), član IFLA-ine Stalne grupe za pregled ISBD-a
2. Prof. dr. sc. Anne J. Gilliland, Department of Information Studies, University of California, Los Angeles, SAD (arhivističke znanosti)
3. Prof. dr. sc. Maja Žumer, Univerza v Ljubljani, Slovenija, članica IFLA-ine Skupine za pregled FRBR-a i Uredničke skupine za objedinjavanje (IFLA LRM)
4. Izv. prof. dr. sc. Goran Zlodi, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
5. Dora Bošković, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
6. Izv. prof. dr. sc. Nives Tomašević, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru
7. Ivona Despot, Naklada Ljevak, Zagreb (nakladnička zajednica).

Izveštaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*: 2019.-2021.

Edukacija:

- Održani su II. i III. ciklus tečaja *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: osposobljavanje za primjenu prema modelu „edukacija edukatora“* u organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, s temama Pristupnice i odnosi, i Pravilnik u informacijskim sustavima. Od listopada do prosinca 2019. održano je 11 radionica (ukupno 319 polaznika), a od listopada do prosinca 2020. održano je 8 tečajeva u obliku webinarara (ukupno 506 polaznika). Edukacija je bila namijenjena članovima Stalnog odbora i radnih grupa nakladnika te ostalim zainteresiranim kako bi se osposobili za provođenje daljnje edukacije za primjenu pravilnika u AKM zajednici (<http://www.kam.hr/>, Edukacija).
- Uključivanje Pravilnika u silabuse predmeta vezanih uz organizaciju informacija na preddiplomskoj i diplomskoj razini na Odjelu informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru (izv. prof. dr. sc. Marijana Tomić).
- MDC prijavio program za 2021.; 15. ožujka 2021. održana radionica o primjeni Pravilnika za muzejsku zajednicu.

Komunikacija i diseminacija rezultata:

- *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, radne verzije dostupne na mrežnoj stranici <https://pravilnik.kam.hr>.
- Razvoj, održavanje i osuvremenjivanje portala www.kam.hr, koji služi kao ulaz u Pravilnik s pratećim sadržajima o njegovoj primjeni (novosti, dokumenti, edukacijski materijali, blog i sl.).
- Održavanje i osuvremenjivanje podataka na mrežnoj stranici Muzejskog dokumentacijskog centra, <https://www.mdc.hr/hr/muzeji/projekti/nacionalni-pravilnik-za-katalogizaciju/> (S. Radovanlija Mileusnić).
- Izlaganja i sudjelovanja na skupovima, predavanja i održavanja radionica, te objavljivanje radova (<http://www.kam.hr/pravilnik/>, Bibliografija i godišnji izvještaji Ministarstvu kulture/Ministarstvu kulture i medija).
- Predstavljanje programa i Pravilnika za:
 - Hrvatsko knjižnično vijeće, Hrvatsko arhivsko vijeće i Hrvatsko muzejsko vijeće, predstavnike stručnih službi Ministarstva kulture, nakladnike i dr., Zagreb, Muzej Mimara, 25. rujna 2019.
 - Stručno vijeće sveučilišnih matičnih knjižnica, Stručnog vijeća županijskih matičnih knjižnica i Središnje stručno vijeće matičnih knjižnica, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 27. veljače 2020.

Administracija i upravljanje:

- Izrada i usvajanje Operativnog plana rada i troškovnika usklađenog s odobrenim sredstvima prema ugovorima br. 07-436-19 i br. 07-0683-20 o korištenju sredstava Ministarstva kulture odnosno Ministarstva kulture i medija.
- Administriranje: formiranje Stalnog odbora, izrada Poslovnika o radu Stalnog odbora, komunikacija i korespondencija prema nakladnicima.

Izvještaj o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*: 2019.-2021.

PRAVILNIK ZA OPIS
I PRISTUP GRAĐI

- Organizacija, izrada dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) i održavanje konstitutivne sjednice i deset sastanaka Stalnog odbora.
- Osuvremenjivanje dokumenta *Stanje aktivnosti* u skladu s izvještajima o radu (obavljenim aktivnostima) te odlukama i zaključcima Stalnog odbora.
- Koordinacija rada redaktora, edukatora i radnih grupa i sastanci s njima.
- Izrada plana rada, financijskog plana rada i ostale dokumentacije za prijavu na Poziv za javne potrebe u kulturi Ministarstva kulture odnosno Ministarstva kulture i medija u 2020. i 2021.
- Pripreme i organizacija predavljanju Pravilnika u Ministarstvu kulture 25. rujna 2019. i NSK 27. veljače 2020.
- Pripreme i organizacija II. i III. ciklusa edukacije za primjenu Pravilnika u 2019. i 2020.
- Priprema dokumentacije i novosti za objavljivanje na portalu www.kam.hr.
- Priprema i migracija informacijske platforme Pravilnika s poslužitelja u Srcu na poslužitelj u NSK.

Izveštaj sastavile:

Dr. sc. Mirna Willer, red. prof. u miru, predsjednica
Tanja Buzina, zamjenica predsjednice